

Goede genade

Geschiedenis is belangrijk (al denk je daar op de middelbare school misschien heel anders over) om de cultuur, identiteit en belangrijke momenten die zich hebben voorgedaan beter te begrijpen. Geschiedenis helpt ons ook om verandering te begrijpen en hoe we kunnen leren van onze fouten. Een klein stukje geschiedenis dan maar.

Wilt u een lezing bijwonen over nalatenschap? U bent welkom op 28 mei om half acht 'bij Alexandra' Neem contact op via info@uitvaartinzeeland.nl

Bonifatius is een patroonheilige van de gelijknamige kerk in Kwadendamme. Tijdens de afscheidsdienst valt mijn oog op abdijbier achterin de kerk met de leus 'de smaak van alle (Z)eeuwen'. Het was Bonifatius die aan de gangbare kerkregels over eenvoud, armoede, gehoorzaamheid, zwijgzaamheid en nederigheid een regel toevoegde over het nuttigen van een drankje: 'een glasje na de Gracie'. Op de bijbehorende flyer staat geschreven dat Bonifacius Abdijbier ontstaan is bij de hervatting van de Sacramentsprocessie die, na een onderbreking van 60 jaar, in ere hersteld werd met een rondgang in het dorp en de omgeving van Kwadendamme. En precies op het moment dat ik de uitleg van het abdijbiertje lees, vertelt de pastoor dat degene waarvan we vandaag afscheid nemen iemand was die graag terugkeek in het rijke verleden. Van de familiestamboom tot de rijke tradities die de provincie Zeeland in het verleden kende. Samen met zijn partner kwamen er mooie initiatieven voor de klederdrachtvereniging 'Mooi Zeeland'. Uren werk hebben ze eraan gehad. Ze hebben veel spullen verzameld wat allemaal met de traditie van de rijke klederdracht van onze streek te maken heeft. En ze nemen het initiatief om vanuit een oude kerkschuur een eucharistieviering te houden en dan vanuit de kerkschuur in processie naar de kerk te lopen. Die processie is er nog steeds.

Alexandra Markusse (1974) uitvaartondernemer, Mindful Analyst, ritueel begeleider en PKN-voorganger bij uitvaartdiensten

Het is ook in die goede periode of net iets ervoor dat hij Mirjam, zijn collega, terloops op school in de wandelgangen vraagt of zij misschien executeur zou willen zijn mocht hem iets overkomen. Met zijn partner heeft hij geen kinderen en in Mirjam ziet hij een betrouwbare en serieuze kandidaat om zijn nalatenschap met een groot verantwoordelijkheidsgevoel af te wikkelen. Zo'n tien jaar later, niet precies meer wetend ooit min of meer bevestigend gereageerd te hebben, wordt Mirjam door de notaris gebeld met het akelige bericht dat haar oud-collega zeer plotseling overleden is. Omdat zijn partner inmiddels ook overleden is, is zij de aangewezen persoon tot executeur. Het contact is na het werk verwaterd, precies zoals dat gaat in een mensenleven, dus in eerste instantie wordt ze behoorlijk overvallen met dit overlijdensbericht. Nog niet te spreken over het feit dat haar collega haar nooit in kennis gesteld heeft dat hij haar daadwerkelijk in zijn testament benoemd heeft. Misschien simpelweg vergeten. Zo'n bericht komt op dat moment volkomen out of the blue en zet je meteen met de rug tegen de muur. En dat gevoel krijg je uiteraard nog meer als de notaris je alleen in contact brengt met de nabestaanden en er niet bij vertelt dat je niet verplicht bent de functie te aanvaarden. Daarbij sta je natuurlijk ook met je rug tegen de muur als je hoort dat er een achterblijvende moeder van in de 90 is en jij beslissende bevoegdheid hebt over de uitvoering van de uitvaart. Kortom: er komt in een tijd van een paar seconden nogal wat over je heen.

Nu had het in het begin anders gekund als de eerst benaderde notaris direct bereid geweest was het Centraal Testamentenregister te raadplegen en dit niet neergelegd had bij de nabestaanden, want de notaris of kandidaat-notaris heeft snelle toegang tot het Centraal Testamentenregister. Bij een vinding, en eigenlijk bij elk overlijden, moet er wél direct gehandeld worden. Je kunt dan natuurlijk niet wachten op een schriftelijk antwoord van het centraal testamentenregister. Daarom werd een andere notaris gebeld die dan helaas weer naliet Mirjam te wijzen op haar recht de functie niet te hoeven aanvaarden waardoor ze opdracht gaf het uitvaartplan uit te voeren. En dat zou betekenen dat ze automatisch de functie tot executeur aanvaardt.

Na een slapeloze nacht is er contact met een derde notaris, die gelukkig tijd heeft en bereid is uit te leggen wat het aanvaarden van de functie inhoudt. Ook adviseert deze notaris geen stukken te ondertekenen tot haar besluit van aanvaarding vaststaat. Op dat moment ontstaat er een probleem, want als genoemd executeur de uitvaartopdracht niet ondertekent, is er geen overeenkomst en dus geen overeenstemming tot het uitvoeren van de uitvaart. En als de nabestaanden niet tekenen, betekent het zoveel als geen getekende opdracht: geen uitvoering van de uitvaart.

'Het zet je meteen met de rug tegen de muur'

Het is zondagavond, een avond voor de dag van de uitvaart als er nog geen getekende overeenkomst ligt en ik besluit de genoemd executeur te bellen en te vragen de overeenkomst alsnog te tekenen. Ik leg haar uit dat wanneer er geen ondertekende opdracht is de uitvaart door mij niet uitgevoerd kan worden. En voor iemand met een groot verantwoordelijkheidsgevoel is haar begrijpelijke reactie: "Dat wordt weer een slapeloze nacht". Ik probeer haar gerust te stellen en weet uit ervaring dat er altijd een weg is die naar Rome leidt en adviseer om morgenochtend direct contact op te nemen met de notaris, want als iemand de juridische weg kent en ook haar belangen beschermt, is zij het. De nabestaanden ga ik die avond hierover niet inlichten natuurlijk. En ja, dat is een risico. Maar als het allemaal goed uitpakt, zadel ik ze vanavond met een probleem op waardoor ook zij niet slapen. Nu doen ze dat misschien, met alles wat er rondom het overlijden speelt, toch weinig, maar het is dan in ieder geval een zorg minder.

Zelf kijk ik nieuwsgierig uit naar dé oplossing en gelukkig voel ik hier geen spanning in deze. Gegroeid in het vak denk ik daar met een knipoog over. Buurman Harry zei altijd: "Slapen doen we 's nachts". Oftewel: uitgerust aan de dag beginnen en wakker blijven overdag. Mijn eerste werk op maandagochtend is contact leggen met Olie & De Jonge Advocaten, want stel dat de notaris niet bereikbaar is voor Mirjam, dan moeten we op een andere manier uit deze patstelling zien te komen. Ik leg de situatie uit, toets mijn eigen handelen en vraag uitleg over de drie door mij bedachte scenario's. Het vervolg kan er als volgt uitzien: blijft genoemd executeur het advies opvolgen van de notaris niet te tekenen dan kan ik nabestaanden vragen de opdracht te ondertekenen. Tekenen de nabestaanden niet, dan volgt er een kort geding bij de rechtbank. Gelukkig is het laatste niet nodig geweest, omdat genoemd executeur kon tekenen als zaakwaarnemer. Het betekent zoveel als het willens en wetens en op redelijke grond behartigen van iemands belang zonder bevoegdheid.

Gelukkig heeft ze Willem aan haar zijde

Slapen doen we 's nachts

In de loop der dagen werd het natuurlijk wel duidelijk waarom Mirjams collega haar tot executeur benoemd had. Ze is integer, precies, rustig, serieus en doorziet het grote geheel waardoor ze opkomt voor alle partijen. En waar ikzelf dan zo blij mee ben, is dat ze zichzelf goed kent en ook voor zichzelf op durft te komen. Het kost dan wel een paar slapeloze nachten, maar deze dame springt gelukkig niet als een luis in het zwembad en die moet je nou precies hebben. Want het is nogal wat om een functie als executeur te aanvaarden, vergis je niet! Hoe luidt dat spreekwoord ook alweer...? Precies: bezint eer ge begint!

Voor aanvang van de viering overhandigt Mirjam mij de getekende overeenkomst. En een goed oplettende lezer hoor ik denken: "ben je toch met de uitvaart gestart voordat je de getekende overeenkomst in handen had?" Ja, dat ben ik, met vol vertrouwen, want als de overledene blind op Mirjam vertrouwde en zijn hele nalatenschap in haar handen legt, wat kan ik dan doen? Als we elkaar kort voor de viering voor het eerst ontmoeten, heb ik met haar te doen. Ik voel de verantwoording die op haar schouders ligt. Gelukkig heeft ze Willem aan haar zijde, die bemoedigend naar haar knikt als ze vertelt niet te weten of ze de functie kan aanvaarden. Want haar persoonlijke omstandigheden zijn in tien jaar tijd, waarin ze ooit riep executeur te willen zijn, veranderd. Bovendien zou ze zichzelf ten opzichte van haar collega schuldig voelen als ze besluit de functie niet te aanvaarden. "Komt allen tot mij die vermoeid en belast zijn", zegt een stem in mij. Een zin die ik al zo vaak in de kerk gehoord heb en waar je volgens mij veel steun en vertrouwen uit kunt halen. Mirjam is op dit moment op het juiste adres: in de kerk. Al krijgt ze van de viering over haar dode vriend en collega niet veel mee. En God is haar gunstig gezind zou je kunnen zeggen. De volgende dag verleend de notaris Mirjam tot haar opluchting gratie. Ze kan afzien van het executeurschap. Met goedvinden van de erfgenamen wordt het executeurschap overgedragen aan een registerexecuteur. Je gunt Mirjam die dag zo'n Bonifatius Abdijsbiertje: een glasje na de Gracie. Tijdens het condoleren in dorps huis 'De Burcht' in

Kwadendamme, loop ik een rondje in de parochietuin. Onder een groot ogende paraplu staat een beeld. Het is een Bonifatiusbeeld gehouwen uit de stam van een honderdjarige kastanjeboom, die de winter van 2006-2007 niet overleefde. Op een naastgelegen bordje staat dat de boomverzorger bij het houwen van het beeld enkele keren op granaatscherven uit de Tweede Wereldoorlog stuitte. De kastanjeboom stond precies in het schootsveld van het geallieerde vuur vanaf Zeeuws-Vlaanderen naar de vermeende uitkijkpost in de toren van de Bonifaciuskerk. Bonifatius, geboortenaam Wynfreth (Winfried), werd geboren in Exter, Zuidwest-Engeland, 672 o 675; gedood bij Dokkum, 5 juni 754. Hij was een van de belangrijkste missionarissen en kerkhervormers in het Frankische rijk, bisschop, martelaar en heilige verklaarde. Veel geschiedenis op een paar vierkante meter achter de parochiekerk.

**'Enkele praktische tips:
informeer degene waaraan je
vraagt executeur te zijn en laat
het diegene ook weten dat je dit
daadwerkelijk vastgelegd hebt'**

Veel geschiedenis ook in een paar dagen tussen vinding en uitvaart. Laat deze situatie een geschiedenisles zijn, want het is ook belangrijk op kleine schaal van deze juridische geschiedenis te leren. En nee, we willen er vaak niet over nadenken, maar het is wel goed te weten wat er gebeurt als je komt te overlijden? Wees jezelf ervan bewust dat zonder een testament de wet bepaalt wat er met je geld en spullen gebeurt en wie de erfgenamen zijn. Bij het afwickelen van een nalatenschap komt vaak meer kijken dan je op het eerste gezicht denkt. Er zijn vele zaken die moeten worden voorbereid voordat men echt aan de afhandeling van de erfenis toekomt. Het helpt dan niet als er vele erfgenamen zijn die zich ermee willen bemoeien en zeker niet als er ruzie is of ontstaat. Het begint al met het regelen van de uitvaart. Om zelf te kunnen bepalen wat er met je bezittingen gebeurt, wie je erfgenamen zijn en wie de uitvaart zal regelen en de nalatenschap zal afwickelen, moet je een testament opstellen. Het regelen van je nalatenschap en de afwikkeling daarvan, brengt veel vragen met zich mee. Dat bleek wel bij deze situatie.

Enkele praktische tips: informeer degene waaraan je vraagt executeur te zijn en laat diegene ook weten dat je dit daadwerkelijk vastgelegd hebt. Ga daarna samen zitten en zoek die dingen uit die van belang zijn om de functie van executeur te kunnen aanvaarden. Licht ook je directe nabestaanden in over hoe je jouw zaken geregeld hebt na overlijden. En tot slot een tip aan eerstgenoemde notaris: raadpleeg als notaris zijnde zelf het Centraal Testamentenregister.

U moet toch als geen ander begrijpen dat nabestaanden niet geholpen zijn met uw advies zelf het testamentenregister te benaderen waartoe zij geen direct toegang hebben? Daarnaast een oproep aan de tweede notaris: vertel het hele verhaal en wijs de aangewezen executeur op haar belangen en bied geen afspraak aan over vier weken, maar plan die afspraak nog dezelfde dag in. En dan notaris drie: chapeau, ga zo door! U was de enige van de drie notarissen die in het belang van alle partijen juist handelde.

Laat ik verder besluiten met de wens dat wanneer we zelf in een vuurlinie staan proberen rustig te blijven en alle betrokken partijen recht te doen zodat er geen scherven achterblijven die we een leven lang met ons mee moeten dragen. Diep respect voor Mirjam, die ondanks haar verdriet én zorgen in deze vuurlinie overeind bleef en eenieder ongeschonden uit deze situatie loodste. Geniet in alle rust van de geur, kleur, smaak en schuimkraag zodat je het abdijsbiertje in volle omvang mag ervaren en bewonderen.

Alexandra
Marhugse